

je delo našega odličnega kiparja Alojzija Gangla, ki je komponiral in modeliral soho kroniščovo, obenem pa tudi izdelal načrte za podstavek. Valvasor je izražen v krepki moški dobi; stoječ ob malem postamentu, oblečen v običajno viteško nošo XVI. stoletja, drži v eni roki listino — pač del faksimila svoje knjige: *Die Ehre des Herzogthums Kraia* —, z drugo prosto roko pa dela primerno gesto, kakor bi hotel nuditi in razlagati rojakem svoje epohalno delo. Figura je 3.40 m visoka in ulita iz bronu. Lije je preskrbela tvrdka Krupp na Dunaju, ki je naslednica nekdanje, po Fernkornu ustanovljene c. kr. bronaste livarne. Ulita je bila v štirih kosih, ki so se pozneje primerno združili. Liv je brez hibe in ni potreboval nikake cizelacije, ki je vobče umotvorom le v kvar. Samo šivi so umetno zadelani, da jih oko ne zapazi. Vse drugo je tako, kakor je prišlo iz rok umetnika Gangla. Teža sohi je 1600 kg. — Postament je izklesal ljubljanski kamenosek Feliks Toman iz pohorskega granita. Oblika ima piramidno; kamen ni likan, temuč na grobo odsekan (rusticiran). Dviga se iz izdatnega prstenega nasipa. Visok je 4.20 m, a kvadratni tloris meri 5.20 m. Na sprednji, proti mestu obrnjeni strani nosi iz bronastih črk, ulitih v tukajšnji Samassovi livarni, priprost napis: Valvasor. — V umetniško oceno se danes ne spuščajmo. Le toliko naj bode omenjeno, da kaže kip jako fino silueto in da se na njem takoj spozna mojstrska roka Ganglova. Ker Muzejski trg še ni reguliran, je treba spomeniku odkazati začasen prostor na desni strani muzeja, prostor, ki ni posebno pripraven za spomenik. A Ljubljana sploh nima prikladnih trgov za take spomenike in zato je le želeti, da se kmalu regulira Muzejski trg, spomenik pa prenese na njegovo sredo, kamor je pravzaprav namenjen. Spomenik je naročilo naučno ministristvo, ki ga pozneje pokloni Ljubljani. Ljubljana pa mora biti hvaležna za plemeniti in krasni dar, ki je nova znamenita olepšava naše stolice!

I. Š.

Groharjevi najnovejši sliki. Naš slikar gosp. Grohar je ravnokar dovršil dva portreta. En portret je študija, posneta po modelu nekega gorenjskega starčka. Gorenjec, iz rojstne vasi slikarjeve, sedi za mizo, desnico držeč na njej, kakor da zahteva polič dobrega vina. Izraz obličja je povsem naraven, inkarnat zdravordečkast, vse držanje realistično. Manira risbe je moderna, impresionistiška. Ta Gorenjec je pravi umotvor in je še boljši, nego je bil njegov „Peter“ na I. umetniški razstavi. — Drugi portret Groharjev pa je podoba rajnega ljubljanskega velikega trgovca Fr. Sočvana. Naročila ga je mestna hranilnica, ker je bil pokojnik prvi njen predsednik. Čeprav je moral Grohar slikati samo po fotografiji, je vendar doprsna podoba dovolj plastična in inkarnat obličja portretovančevi starosti popolnoma primeren. Umetnik Grohar napreduje krasno v vsakem ozirju.

A. A.

Splošni pregled

Dr. Josip Vošnjak bo praznoval dne 4. januarja t. l. svoj sedemdesetletni rojstni dan. Naj bi nam ohranilo nebo še dolgo vrsto let marljivega pisatelja in odličnega rodoljuba!

Herbert Spencer †. Dne 8. decembra pr. l. je preminil v Brightonu eden največjih mislecev sedanjega časa — Herbert Spencer. Narodil se je l. 1820. v Derbyju in je užakal torej lepo starost. O Spencerju, ki je vreden, da ga naši čitatelji natančneje spoznajo, nam je obljubljena članek za letošnje leto.